

การเตรียมความพร้อมด้านภาษาจีนในการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน The Preparation of Chinese Language to be Ready for ASEAN Community

กัลปพฤกษ์โชคสิริ โชคดีมีสุข*

บทคัดย่อ

การเตรียมความพร้อมด้านภาษาจีนเป็นกระแสหนึ่งทางการศึกษาที่กำลังได้รับความสนใจและต้องการการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ ในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพต่อตลาดแรงงานของไทยให้สามารถก้าวไปสู่ตลาดแรงงานในระดับอาเซียนและระดับโลก โดยนำเสนอสภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในปัจจุบันที่ยังพบข้อจำกัดในระดับต่าง ๆ ของระบบการศึกษา เพื่อกระตุ้นเตือนให้ทุกภาคส่วนให้ความสนใจและมีบทบาทในการพัฒนาคนในด้านภาษาจีน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน อันจะช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในระดับประเทศต่อไป

Abstract

The preparation on Chinese capability become as an interested issue for the education, in the purpose of supporting the government policy to produce the quality of Thai labor in ASEAN economic community and universal labor market. In addition Chinese language capability can facilitate the Thai labor can be recognize standard and be attracted from both ASEAN and International market level through presenting the state of Chinese learning process that can be found the limitation on learning diversity in education system. Furthermore, this paper aim to encourage all participants in every level to notice on Chinese development to be exploited for all developing practices in politic, economic, and social of the country.

*หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาตะวันออก) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

บทนำ

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations) ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีวัตถุประสงค์สำคัญในการช่วยเหลือสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ให้สามารถทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้อาเซียนมีความร่วมมือระหว่างกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ การเกษตร อุตสาหกรรม การคมนาคม รวมทั้งการช่วยเหลือให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีเพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554) ในปี พ.ศ. 2546 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนทำความตกลงจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และประชาคมความมั่นคง ซึ่งกำหนดเป้าหมายที่จะตั้งขึ้นในปี 2563 แต่ต่อมาได้เลื่อนกำหนดเป้าหมายให้เร็วขึ้นเป็นปี พ.ศ. 2558 โดยจัดทำปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม ปี 2552 เพื่อยกระดับความร่วมมือของอาเซียนเข้าสู่มิติใหม่ในการสร้างประชาคม โดยมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งทาง

กฎหมายและมืองค์กรรองรับการดำเนินการเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าวภายในปี พ.ศ. 2558 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2554)

สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกอาเซียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อรับมือกับการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ด้วยเช่นกัน เนื่องจากภาษาจีนเป็นหนึ่งในห้าภาษาหลักขององค์การสหประชาชาติและเป็นภาษาที่มีคนใช้มากที่สุดในโลกเพื่อติดต่อสื่อสารและการทำธุรกิจ ประกอบกับประเทศจีนได้ลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับไทย และประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ทำให้ตลาดการค้าของจีนเป็นประเทศที่มีโอกาสทางธุรกิจสูง เป็นตลาดการค้าที่ใหญ่อันดับต้น ๆ และมีแนวโน้มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ทำให้รัฐบาลไทยประกาศให้ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศภาษาที่สองสำหรับคนไทย จึงอาจกล่าวได้ว่า ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศที่สำคัญในการติดต่อสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์ด้านการประกอบอาชีพ การขยายโอกาสทางธุรกิจ และการศึกษาหาความรู้ในวิทยาการด้านต่าง ๆ ที่มีมาช้านานของประเทศจีน

จากความจำเป็นอย่างยิ่งดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการศึกษาของไทยในระดับอุดมศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นกลไกสำคัญในการสร้างการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน โดยภาครัฐได้มีการดำเนินการเตรียมความพร้อมในเชิงการศึกษาเป็นสำคัญ ด้วยการกำหนดนโยบาย

และแผนยุทธศาสตร์ในการรองรับการเตรียมความพร้อมของอุดมศึกษาไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแก่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยอย่างเป็นทางการ (ไทยโพสต์. 2554)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี โดยจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ซึ่งเป็นแผนงานบูรณาการการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้าน ภายในปี พ.ศ.2558 ซึ่งได้แก่ ด้านการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and production base) ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และด้านการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

จากการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน พบว่าแต่ละประเทศมีจุดเด่นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน โดยให้แต่ละประเทศมีจุดเด่นในด้านต่าง ๆ เช่น พม่ามีจุดเด่นในด้านเกษตรและประมง มาเลเซียมีจุดเด่นในด้านผลิตภัณฑ์ยางและสาขาสิ่งทอ อินโดนีเซียมีจุดเด่นในด้านภาพยนตร์และด้านผลิตภัณฑ์ไม้ ฟิลิปปินส์มีจุดเด่นในด้านอิเล็กทรอนิกส์ สิงคโปร์มีจุดเด่นในด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศและสาขาสุขภาพ ส่วนประเทศไทยมีจุดเด่นในด้านการท่องเที่ยว และด้านการบิน เนื่องจากประเทศไทยเป็นฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรหลายรายการรายใหญ่ของโลก มีที่ตั้งเอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางโครงข่ายเชื่อมโยงคมนาคมด้านต่าง ๆ สาธารณูปโภคพื้นฐานทั่วถึง และมีแรงงานจำนวนมาก ดังนั้น รัฐบาลไทยจึงให้ความสำคัญกับการตั้งเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในด้านโลจิสติกส์และด้านการท่องเที่ยว โดยมีการดำเนินงานตามแผนปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมาตั้งแต่ปี 2553 และได้รับการตอบรับจากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง

การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนในประเทศไทยเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาบุคลากรเป็นอย่างดี โดยหลายหน่วยงานร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรตั้งแต่เด็กและเยาวชน ดังเช่นสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับภาคีเครือข่าย จัดการประชุมวิชาการระดับชาติในการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนไทยสู่ประชาคมอาเซียน (2556) พบว่า การพัฒนาศักยภาพเด็กไทยจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพ 6 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของสมองและการรู้คิดของเด็กไทย ศักยภาพด้านอารมณ์ คุณธรรม

จริยธรรมของเด็กไทย ศักยภาพด้านสังคม วัฒนธรรมของเด็กไทย ศักยภาพทางการศึกษา ศักยภาพด้านสื่อและเทคโนโลยี และศักยภาพเด็ก ด้อยโอกาส (ไทยโพสต์. 2554) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพของสมองและการรู้คิดของเด็กไทยเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน สมองเป็นส่วนสำคัญในการสร้างทักษะ โดยสมองรู้คิดสามารถสร้างได้จากกิจกรรมที่ถูกออกแบบมาในการสั่งสมองตรงนี้ทำให้เด็กรู้จักคิด วางแผน รู้จักวิธีการแก้ปัญหา และคอยแนะนำการแก้ปัญหา เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องและค่อยๆ ไล่ระดับความยาก

2. การพัฒนาศักยภาพด้านอารมณ์ คุณธรรมจริยธรรมของเด็กไทยเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เชื่อกันว่าคุณธรรมจริยธรรมมีอยู่ในตัวเด็กอยู่แล้ว เด็กพร้อมที่จะพัฒนา เพราะฉะนั้นต้องดึงส่วนดีในตัวเด็กออกมา สิ่งสำคัญคือ จะต้องเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมี 2 ทักษะที่จำเป็นคือ ทักษะชีวิต คือ การมองไปข้างหน้า การตัดสินใจ การยอมรับผล ความยืดหยุ่น และทักษะด้านเทคโนโลยี คือ การเสพและใช้เทคโนโลยีเป็น โดยพัฒนาการผ่านกิจกรรมจากพ่อแม่ ครู พ่อสอนชลาให้เด็กวิพากษ์ เน้น 3 วิชาหลักคือ คณิตศาสตร์ การอ่าน การเขียน

3. การพัฒนาศักยภาพด้านสังคม วัฒนธรรมของเด็กไทยเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน คือ การจิตภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม เด็กต้องการจุดยืนในสังคมผ่าน

วัฒนธรรม โดยภาษาถิ่นคือภาษาแม่ที่ให้ที่ยืน ให้ความรู้สึกผูกพัน ให้การยอมรับคนอื่นและเป็นเสาหลัก

4. ผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรมของเด็กไทยเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ชุมชนยังขาดความใส่ใจด้านวัฒนธรรม ส่งผลให้โรงเรียนและครอบครัวไม่เห็นถึงความสำคัญ ขาดความรู้และทักษะจนทำให้เด็กหันไปหาภาษาอังกฤษ โดยขาดหลักทางด้านภาษาถิ่นของตน

5. บทบาทของสื่อและเทคโนโลยีต่อการพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน สื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างสิ่งดี ๆ ได้ เงื่อนไขการใช้สื่อแบ่งเป็น 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยขั้นพื้นฐาน คือ แรงจูงใจในการใช้งานสื่อเพื่อการพัฒนา ทักษะพื้นฐาน คือ การอ่านออก เขียนได้ ทักษะรู้เท่าทันสื่อ และปัจจัยกระตุ้น คือ การสร้างโจทย์ท้าทายให้โอกาสเด็กและมีพื้นที่ให้เด็กแสดงผลงาน วิธีการสร้างทักษะการเรียนรู้เท่าทันสื่อ คือ จุดประกายความคิด กระตุ้นความสงสัย เปรียบเทียบเชื่อมโยงโลกจริงกับโลกอื่น และขยายความรู้และประสบการณ์

6. การพัฒนาศักยภาพเด็กด้อยโอกาส เพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เด็กด้อยโอกาส คือ เด็กยากจนมากเป็นพิเศษ เด็กมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคที่สังคมรังเกียจ เด็กชนกลุ่มน้อย เด็กเร่ร่อน เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน โสเภณีเด็ก ตลอดจนเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ

เยาวชน การพัฒนาศักยภาพเด็กปกติไม่ให้กลายเป็นเด็กด้อยโอกาสจำเป็นต้องใช้ทักษะชีวิต คือ ความสามารถในการรักตัวเอง โดยทำให้เด็กรู้สึกตัวเองมีคุณค่า มีความภาคภูมิใจ รักตัวเองจนเกิดเป็นการพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นเรื่อยๆ และสอนให้เด็กมีเหตุผลและความรับผิดชอบ โดยการโยนคำถามเพื่อให้เด็กหาคำตอบ โดยปฏิบัติตามคำตอบที่เลือกเอง สุดท้ายก็จะเกิดความรับผิดชอบ รวมถึงให้อยู่ในความบกพร่อง คือ การให้ ไม่ให้ ได้ ไม่ได้ ไม่มีทุกอย่างที่ต้องให้ และไม่มีทุกอย่างที่ต้องได้ จะทำให้สมองของเด็กรู้จักวางแผนจัดการตัวเองตรงความจำกัณฑ์

อาจกล่าวได้ว่า การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาของประเทศไทยยังเป็นการเตรียมความพร้อมในระดับพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นไปที่ตัวเด็กที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต่อไป ซึ่งควรพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยในทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน รวมถึงการให้ความสนใจกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ที่จะช่วยให้เด็กสามารถเติบโตเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศ พร้อมทั้งมุ่งพัฒนาเด็กด้อยโอกาสในสังคมไม่ให้เด็กเหล่านั้นเป็นภาระของสังคมต่อไป ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนา ศักยภาพเหล่านี้ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

นอกจากนี้ ปัญหาสำคัญอีกปัญหาหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมด้านการศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการเปิดตลาดการค้าเสรี (FTA: Free trade

area) กับประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ในปี 2558 ที่จะทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานมากขึ้นเช่นเดียวกัน คือ ปัญหาด้านการใช้ภาษาของเด็กไทย เขียวรัช ศรีใจงาม (2555) ได้นำเสนอผลการสำรวจทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของเด็กนักเรียนใน 44 ประเทศทั่วโลก โดยสถาบันสอนภาษาอังกฤษนานาชาติ (EF: Education First) พบว่า ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของเด็กไทยอยู่ในอันดับที่ 42 และอยู่ในกลุ่มที่ทักษะต่ำกว่าระดับมาตรฐานมาก โดยมีประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ได้แก่ อินโดนีเซีย และเวียดนาม แต่ยังอยู่ในอันดับที่ต่ำกว่าประเทศไทย ในขณะที่ประเทศมาเลเซียพัฒนาก้าวขึ้นไปอยู่ในอันดับที่ 9 จัดอยู่ในกลุ่มทักษะภาษาอังกฤษสูง ในขณะที่เขตปกครองพิเศษฮ่องกง เกาหลี และญี่ปุ่น อยู่ในอันดับที่ 12-14 ตามลำดับ จัดอยู่ในกลุ่มทักษะปานกลาง (ขวัญใจ เศษเสนสกุล. 2556) ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ONEC: Office of the Education Council) ได้วิเคราะห์สาเหตุของผลการจัดอันดับนี้ว่า เนื่องจากประเทศไทยยังขาดระบบและกลยุทธ์ที่ชัดเจนทางการศึกษา และตั้งเป้าหมายไว้ว่าในอนาคตอีกไม่เกิน 20 ปี เด็กไทยจะต้องเชี่ยวชาญ 3 ภาษา คือ ไทย อังกฤษ และจีน เพื่อเตรียมความพร้อมให้แรงงานไทยสามารถแข่งขันกับตลาดแรงงานในประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบรับรองให้ภาษาจีนเป็นภาษาทางการของ UNWTO (United Nations World Tourism Organization) โดยทำหนังสือแจ้งกระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อรับรองภาษาจีนเป็นภาษา

ทางการอย่างเป็นทางการ (ยงยุทธ วิชัยดิษฐ. 2555) ทำให้ระบบการศึกษาของประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการสอนภาษาต่างประเทศให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาให้เกิดทักษะด้านการใช้ภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับครูผู้สอนที่ต้องให้ความสนใจและปรับรูปแบบการฝึกทักษะด้านภาษาต่างประเทศ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวัน ในโรงเรียน และในสังคม เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและตระหนักถึงความสำคัญของภาษาต่างประเทศในการดำรงชีวิต อีกทั้งเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการฝึกทักษะทางภาษามากยิ่งขึ้น

ภาวะการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

ในขณะที่ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ได้รับความนิยบายทางการศึกษาในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศเพียงภาษาเดียวที่กระทรวงศึกษาธิการโอนอำนาจการตัดสินใจเรื่องนโยบายให้กับสภาความมั่นคงแห่งชาติ และได้รับนโยบายทางการศึกษาในลักษณะผันแปรเชื่อมโยงกับปัจจัยด้านความมั่นคงของชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความต้องการของประชาชน และสภาพเศรษฐกิจอยู่ตลอดเวลา ทำให้การสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศเสื่อมคุณค่าลงและขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับเริ่มต้นใหม่ทุกระดับการศึกษา (พัชนี ตั้งยีนยง

และ สุรีย์ ชุณหเรืองเดช. 2552) แต่การพัฒนาการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาได้รับความสำคัญในการจัดการศึกษา โดยจัดให้มีการสอนภาษาจีนเป็นวิชาเอกและวิชาโทและสามารถรับนักศึกษาได้อย่างไม่มีขีดจำกัด เพื่อขยายฐานด้านเศรษฐกิจของไทยที่จำเป็นต้องอาศัยภาษาจีนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง (ผู้จัดการออนไลน์. 2556)

การเรียนการสอนภาษาจีนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า การสอนภาษาจีนในโรงเรียนจีนเป็นการบังคับให้นักเรียนทุกคนได้เรียนโดยเน้นในระดับชั้นประถมศึกษา มีจำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์อยู่ระหว่าง 2-16 ชั่วโมง ส่วนมากสอนวันละ 1 ชั่วโมง คิดเป็น 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนในโรงเรียนรัฐเน้นการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา เปิดวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือกเสรีหรือกิจกรรมชุมนุม แต่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่มีความพร้อมจะเปิดเป็นแผนการเรียนให้นักเรียนเลือกเรียน โดยส่วนมากเปิดสอน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนโรงเรียนเอกชนจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเช่นเดียวกับโรงเรียนจีน แต่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาบางโรงเรียนจัดเป็นวิชาเลือกเสรี (รณพล มาสันติสุข. 2552)

การเรียนการสอนภาษาจีนระดับอาชีวศึกษา พบว่า วิทยาลัยและโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศไทยเปิดสอนภาษาจีนจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากนโยบายการศึกษาไม่แน่นอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านภาษา

และผู้เรียนที่สนใจเรียนภาษาจีนยังมีน้อย เนื่องจากการเปิดสอนภาษาจีนเน้นเปิดสอนในรูปแบบของชมรม กิจกรรมเสริมหลักสูตรแทน ผู้เรียนต้องใช้เวลาเพิ่มเติมจากการเรียนปกติ แต่หากถูกบรรจุอยู่ในหมวดวิชาสามัญและหมวดวิชาชีพจะบรรจุอยู่ในบางสาขาเท่านั้น โดยกำหนดชื่อวิชา วัตถุประสงค์ มาตรฐาน และคำอธิบายรายวิชาแตกต่างกันตามระดับชั้นปี สำหรับเนื้อหาสาระที่เรียนในชมรมภาษาจีนนั้น ส่วนใหญ่เป็นภาษาจีนระดับพื้นฐาน เน้นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เสริมทักษะภาษาจีนสำหรับการทำงาน ตลอดจนมีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน เช่น เพลงจีน ประเพณีจีน ฯลฯ เน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันมากกว่าด้านวิชาการ (อรสา รัตนอมรกิจมย์. 2552)

การเรียนการสอนภาษาจีนนอกระบบโรงเรียน พบว่า โรงเรียนสอนภาษาจีนนอกระบบแต่ละโรงเรียนมีชั้นเรียน วิชา และหลักสูตรมากน้อยแตกต่างกัน ส่วนมากแบ่งชั้นเรียนออกเป็นหลักสูตรขั้นต้น ชั้นกลาง ชั้นสูง หลักสูตรพิเศษ และการสอนส่วนตัว วิชาที่นิยมเปิดสอน ได้แก่ ภาษาจีนสำหรับเด็ก ภาษาจีนทั่วไป สนทนาภาษาจีน ภาษาจีนเร่งรัด ฯลฯ นอกจากนั้น ยังมีหลักสูตรพิเศษเฉพาะทาง เช่น วิชาภาษาจีนธุรกิจ วิชาเขียนพู่กันจีน วิชาเขียนเรียงความจีน วิชาติวสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน เป็นต้น (汉语水平考试。) หลักสูตรพิเศษที่ผู้เรียนให้ความสนใจมากเป็นพิเศษ ส่วนมากจะเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการค้า เช่น ภาษาจีนธุรกิจ การค้าระหว่างประเทศ เวลาเรียนของโรงเรียนภาษาจีน

นอกระบบนิยมเรียนเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ โดยจำนวนชั่วโมงที่เรียนมีตั้งแต่ 1 ชั่วโมง 30 นาที ไปจนถึง 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

การเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา พบว่า การสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับจุลภาค หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา และระดับมหภาค หมายถึง การบริหารด้านโครงสร้างที่มีผลกระทบต่อการผลิตนักเรียน นักศึกษา ภาษาจีน ทั้งระบบในสังคมไทย ได้แก่ การกำหนดให้ภาษาจีนมีบทบาทเป็นข้อสอบคัดเลือกการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐเลือกเปิดหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาเอก โดยใช้เกณฑ์ศักยภาพทางวิชาการและเกณฑ์ความต้องการของตลาดเป็นสำคัญ ในขณะที่มหาวิทยาลัยของเอกชนใช้เกณฑ์ความต้องการของตลาดและเกณฑ์ความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ส่วนการเปิดภาษาจีนเป็นวิชาโทและวิชาเลือกทั้งภาครัฐและภาคเอกชนขึ้นอยู่กับความต้องการของนักศึกษา ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับหลักสูตรที่เปิดสอนเป็นวิชาเอก นอกจากนี้ ยังพบว่า สถาบันอุดมศึกษาเปิดหลักสูตรภาษาจีน หลักสูตรนานาชาติ มากขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากหลักสูตรนานาชาติเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้เข้าสู่ระบบนานาชาติไปพร้อมกัน เพราะเป็นช่องทางให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ช่วยพัฒนามาตรฐานของสถาบันให้เทียบเคียงกับนานาชาติ อีกทั้งเป็นการหารายได้เข้าสถาบันอีกด้วย

บทสรุป

ด้วยสาเหตุดังที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศที่กำลังได้รับความสนใจจากองค์กรภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นภาษาสำคัญในการติดต่อสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ด้านการค้า เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กับประเทศจีน ที่นับว่าเป็นตลาดการค้าขนาดใหญ่ในเวลานี้ ทำให้ปฏิเสธไม่ได้ว่าระบบการศึกษาไทยจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนากำลังพลและแรงงานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ ได้จัดทำยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยตระหนักถึงผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนต่ออุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นประเด็นที่กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ให้ความสำคัญต่อการจัดการอุดมศึกษา เพื่อให้การเคลื่อนย้ายกำลังคน นักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาเป็นไปโดยสะดวกขึ้น และการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาจะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน ระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้อง

ปรับตัวเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมและสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หยุดยั้ง แต่หากจะเน้นไปที่การพัฒนาในระดับอุดมศึกษาแต่เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องจึงควรให้ความเอาใจใส่และร่วมกันเป็นภาคีเครือข่าย พัฒนาการเรียนการสอนด้านภาษาจีนและภาษาอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานในประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้มีความเชี่ยวชาญ ส่งผลให้เด็กไทยสามารถเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ

นอกจากนี้ การเรียนรู้ด้านภาษาเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทักษะได้ครอบคลุม จำเป็นต้องศึกษาถึงสังคม วัฒนธรรมที่จะเป็นการพัฒนาพหุวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเชี่ยวชาญและสามารถดึงศักยภาพในตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตได้สูงสุด หน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนจึงต้องตระหนักถึงปัญหาและร่วมกันหาทางแก้ไขและพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ อย่างเร่งด่วน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ได้อย่างเท่าทันโลก

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญใจ เตชเสนสกุล. (2556) ปัญหาด้านภาษาอังกฤษของเด็กไทย กับ AEC: ประเทศไทยพร้อมเข้าสู่ AEC แล้วหรือยัง. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.thai-aec.com/458#ixzz2g0qZJLQ> (3 กันยายน 2556)
- เทียนธวัช ศรีใจงาม. (2555) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะที่แรงงานไทยยังต้องพัฒนา. ใน บทความ AEC สำคัญที่ควรอ่าน ผลกระทบอื่นที่จะเกิดกับไทย. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://blog.eduzones.com/tean4praya/99880> (26 สิงหาคม 2556)
- ไทยโพสต์. (2554) เสริมศักยภาพเด็ก 6 ด้าน เตรียมความพร้อมรับ AEC. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.thaipost.net/x-cite-kidz/270413/72720> (15 กันยายน 2556)
- ผู้จัดการออนไลน์. (2556) ก่อนเปิด AEC ภาษายังสำคัญอันดับ 1 สื่อสารได้ คือ “เข้าใจ” ลดอคติ คือ “สันติ”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : www.manager.co.th (13 กันยายน 2556)
- พัชนี ตั้งยืนยง และ สุรีย์ ชุณหเรืองเดช. (2552) สรุปรายงานวิจัย การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย : ระดับอุดมศึกษา. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://www.thaiworld.org/th/thailand__monitor/answer.php?question__id=831 (15 กันยายน 2556)
- ยงยุทธ วิชัยดิษฐ. (2555). สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ 5 มิถุนายน 2555 เรื่อง การจัดตั้งกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://www.opdc.go.th/mobile.php?url=letter__view&id=2315 (17 พฤศจิกายน 2556)
- รณพล มาสันติสุข. (2552) การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับชั้นประถม-มัธยมศึกษา. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://www.thaiworld.org/th/thailand__monitor/answer.php?question__id=819 (15 กันยายน 2556)
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัวเรือนไทย พ.ศ.2554. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.nso.go.th> (2 พฤศจิกายน 2556)
- อรสา รัตนอมรภิรมย์. (2552) สรุปผลงานวิจัย เรื่อง การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย : ระดับอาชีวศึกษา. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://www.thaiworld.org/th/thailand__monitor/answer.php?question__id=837 (15 กันยายน 2556)